

Relevantnim tržištem u geografskom smislu smatra se tržište Bosne i Hercegovine, obzirom da učesnici predmetne koncentracije vrše distribuciju svojih proizvoda na tržištu cijele Bosne i Hercegovine.

Relevantno tržište predmetne koncentracije je tržište proizvodnje i distribucije mlijeka, mliječnih proizvoda (pavlake, jogurt, deserti i namazi) i sira u Bosni i Hercegovini.

5. Analiza relevantnog tržišta

Procjena tržišnog učešća učesnika koncentracije i konkurenata, na relevantnom tržištu mlijeka, mliječnih proizvoda (pavlake, jogurt, deserti i namazi) i sira u Bosni i Hercegovini, prikazana je u *Tabeli 3.*, kako slijedi:

Tabela 3.

R b	Privredni subjekt	Mlijeko (%)	Pavlake (%)	Jogurt i deserti (%)	Namazi (%)	Sir (%)
1.	Imlek a.d.	(..)*	(..)*	(..)*	(..)*	(..)*
2.	Niška mlekarara d.o.o.	(..)*	(..)*	(..)*	(..)*	(..)*
3.	Meggle mljekara d.o.o.	(..)*	(..)*	(-)*	(-)*	(..)*
4.	Lactalis (Imner d.o.o. i Dukat d.d.)	(..)*	(..)*	(..)*	(..)*	(..)*
5.	Ostali	(..)*	(..)*	(..)*	(..)*	(..)*
	Ukupno (1+2)	(..)*	(..)*	(..)*	(..)*	(..)*
	UKUPNO	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Izvor: Podaci iz Prijave

6. Obaveza prijave koncentracije

Obaveza prijave koncentracije privrednih subjekata, u smislu člana 14. stav (1) tačke a) i b) Zakona, postoji ako ukupni godišnji prihodi učesnika koncentracije ostvareni prodajom roba i/ili usluga na svjetskom nivou iznose 100.000.000,00 KM, po završnom računu u godini koja je prethodila predmetnoj koncentraciji, i da ukupan prihod svakog od najmanje dva privredna subjekta, učesnika koncentracije ostvaren prodajom roba i/ili usluga na tržištu Bosne i Hercegovine, iznosi najmanje 8.000.000,00 KM, ili ako je zajednički tržišni udio učesnika koncentracije na relevantnom tržištu veći od 40,0%

Ukupni godišnji prihodi privrednih subjekata, učesnika koncentracije (i njihovih povezanih privrednih subjekata), na dan 31. decembar 2014. godine, iskazani su u *Tabeli 4.*

Tabela 4.

R.b.	Privredni subjekt	Bosna i Hercegovina (KM)	Svijet (KM)	Ukupni prihodi (KM)
1.	Imlek a.d.	(..)*	(..)*	(..)*
2.	Niška mlekarara d.o.o.	(-)*	(..)*	

Izvor: Podaci iz Prijave

Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da su učesnici predmetne koncentracije ispunili uslov ukupnog godišnjeg prihoda na svjetskom tržištu, u smislu člana 14. stav (1) tačka a) Zakona, ali nisu ispunili uslov ukupnog godišnjeg prihoda na tržištu Bosne i Hercegovine, u smislu člana 14. stav (1) tačka b) Zakona, jer ukupan prihod privrednog subjekta Niška mlekarara d.o.o. Niš, ostvaren prodajom roba na tržištu Bosne i Hercegovine iznosi manje od 8.000.000,00 KM.

Budući da ukupni godišnji prihod svakog od učesnika koncentracije ostvaren prodajom roba na tržištu Bosne i Hercegovine iznosi manje od 8.000.000,00 KM u 2014. godini, te

njihov zajednički tržišni udio na relevantnom tržištu nije veći od 40,0%, isti nisu bili obavezni podnijeti Prijavu.

7. Administrativna taksa

Na ovaj Zaključak Podnosilac prijave, u skladu sa članom 2. tarifni broj 108. stav 1. pod c) Odluke o visini administrativnih taksi u vezi sa procesnim radnjama pred Konkurencijskim vijećem ("Službeni glasnik BiH", br. 30/06 i 18/11), je obavezan platiti administrativnu taksu u iznosu od 1.000,00 KM u korist Budžeta institucija Bosne i Hercegovine.

8. Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovog Zaključka nije dopuštena žalba.

Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema, odnosno objave ovog Zaključka.

Broj 04-26-1-037-5-II/15
22. decembra 2015. godine
Sarajevo

Predsjednica
Mr. Arijana Regoda-Dražić, s. r.

DIREKCIJA ZA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO BOSNE I HERCEGOVINE

262

Na temelju članka 16. i 61. stavak (2) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj 32/02 i 102/09) i članka 14. stavak (1) Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 39/09), generalni direktor Direkcije za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine donosi

PRAVILNIK

O ZRAKOPLOVNIM PRIREDBAMA

Članak 1.
(Predmet)

Ovim Pravilnikom propisuju se uvjeti i način pripreme, organizacije i izvođenja zrakoplovnih priredbi za civilne zrakoplove, kao i obveze i odgovornosti organizatora i rukovoditelja zrakoplovne priredbe.

Članak 2.
(Pojmovi)

Pojmovi koji se upotrebljavaju u ovom Pravilniku imaju sljedeće značenje:

- Zrakoplovna priredba:** bilo koja aktivnost letenja koja se izvodi u cilju izvođenja egzibicije, takmičenja ili zabave na manifestaciji koja je otvorena za javnost;
- Linija gledališta:** prednji rub zone koja je namijenjena za gledatelje i parkinga koji je namijenjen za osobna vozila, odnosno užad ili bove koje su namijenjene za sidrenje plovila kojima publika ima pristup tijekom trajanja zrakoplovne priredbe;
- Linija priredbe:** linija kojom se određuje minimalno rastojanje zrakoplova od linije gledališta;
- Organizator zrakoplovne priredbe:** fizička ili pravna osoba, ili sportska organizacija koja organizuje zrakoplovnu priredbu;
- Rukovoditelj zrakoplovne priredbe:** osoba koja je odgovorna zrakoplovnoj vlasti za sigurno sprovođenje zrakoplovne priredbe;
- Učesnik:** pilot zrakoplova ili padobranac koji sudjeluje u dijelu zrakoplovne priredbe i posjeduje važeću dozvolu pilota zrakoplova ili potvrdu o obučenosti i dokaz o osposobljenosti za nastup na zrakoplovnoj priredbi ili dokaz o zahtijevanom iskustvu;

- g) **Gledatelj:** osoba koja prisustvuje zrakoplovnoj priredbi i zadržava se u prostoru koji je utvrđen za publiku;
- h) **Dokaz o osposobljenosti i iskustvu učesnika za nastup na zrakoplovnoj priredbi:** dokument kojim se utvrđuje osposobljenost učesnika za aktivnost koju planira izvesti na zrakoplovnoj priredbi;
- i) **Razine sposobnosti za ovlaštenje na akrobatskim priredbama:** razine sposobnosti su definirane od strane Međunarodne akrobatske komisije (*CIVA - Commission Internationale de Voltige Aérienne*), Međunarodne zrakoplovne federacije (*FAI - Fédération Aéronautique Internationale*):
- 1) Standard/sportska;
  - 2) srednja;
  - 3) napredna (klasa 2) i
  - 4) bez ograničenja.
- j) **Lokalni letovi:** svaki putnički let koji polazi, ili dolazi na mjesto zrakoplovne priredbe, isključujući komercijalni zračni transport, za sopstveno uživanje ili panoramske letove;
- k) **Izložba zrakoplova:** prostor namijenjen za parkiranje zrakoplova kojem publika može pristupiti;
- l) **Zona za parkiranje zrakoplova:** prostor namijenjen za parkiranje zrakoplova, kojem publika nema mogućnost pristupa;
- m) **Parking za osobna vozila:** prostor namijenjen osobnim vozilima ili plovilima kojim publika može pristupiti tijekom trajanja zrakoplovne priredbe.

Članak 3.

(Minimalna razina iskustva za organizatora i rukovoditelja priredbe)

- (1) Jedna osoba će biti prihvaćena od strane Direkcije za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu BHDCA) kao organizator priredbe koja će preuzeti potpunu odgovornost. Odgovornosti za posebne aspekte (kao što je nadzor, ATS, osiguravanje službe u slučaju opasnosti i sprovođenja zrakoplovnih operacija) treba dodijeliti osobama sa odgovarajućim iskustvom i, kad god je to moguće, odgovarajućim dozvolama ili potvrđama o obučeniosti. Organizator zrakoplovne priredbe može biti rukovoditelj zrakoplovne priredbe, pod uvjetom da ima prihvatljivo iskustvo u zrakoplovstvu, a ukoliko nema iskustvo u obvezi je da imenuje rukovoditelja zrakoplovne priredbe koji već ima iskustva kao rukovoditelj zrakoplovne priredbe ili je bar jednom sudjelovao kao pomoćnik rukovoditelja zrakoplovne priredbe ili obavljao poslove na sličnim pozicijama.
- (2) Da bi osoba mogla biti rukovoditelj zrakoplovne priredbe, treba ispunjavati sljedeće uvjete, a koji su u funkciji težine i kompleksnosti zrakoplova ili padobrana:
  - a) rukovoditelj priredbe aviona (uključujući i motorne jedrilice), helikoptera i žirokoptera - mora imati ukupni nalet od 500 sati od čega najmanje 250 sati kao zapovjednik aviona, helikoptera i žirokoptera,
  - b) rukovoditelj priredbe mikrolakih/ultralakih zrakoplova - mora imati ukupni nalet od 250 sati od čega najmanje 125 sati kao zapovjednik mikrolakih/ultralakih zrakoplova (koji je upravljiv po tri ose ili sa pomjeranjem težišta ako je potrebno),
  - c) rukovoditelj priredbe jedrilica - mora imati ukupni nalet od 300 sati od čega najmanje 150 sati kao zapovjednik jedrilice,
  - d) rukovoditelj priredbe motornih padobrana/paraglajdera - mora imati ukupni nalet od 150 sati od čega

- najmanje 75 sati kao zapovjednik motornog padobrana/paraglajdera,
- e) rukovoditelj priredbe zračnih brodova koji su napunjeni toplim zrakom - mora imati ukupni nalet od 250 sati od čega najmanje 75 sati kao zapovjednik zračnog broda koji je napunjen toplim zrakom,
  - f) rukovoditelj priredbe zračnih brodova koji su napunjeni plinom čija je zapremina veća od 2000 m³ - mora imati ukupni nalet od 400 sati na zračnim brodovima od čega najmanje 200 sati kao zapovjednik zračnog broda koji je napunjen plinom,
  - g) rukovoditelj priredbe zračnih brodova koji je napunjen plinom čija zapremina ne prelazi 2000 m³ - mora imati ukupni nalet od 200 sati na zračnim brodovima ili balonima od čega najmanje 100 sati kao zapovjednik zračnog broda koji je napunjen plinom,
  - h) rukovoditelj priredbe balona - mora imati ukupni nalet od 150 sati na balonima od čega najmanje 75 sati kao zapovjednik balona koji je napunjen toplim zrakom ili balonom koji je napunjen plinom,
  - i) rukovoditelj priredbe zmajeva bez motora ili paraglajdera - pilot mora dokazati BHDCA da ima sposobnost u organizaciji i rukovođenju zrakoplovnom priredbom u kojoj sudjeluju zmajevi bez motora ili paraglajderi, što se dokazuje uspješnim organizovanjem obuke ili sličnih događaja,
  - j) rukovoditelj priredbe padobranaca - mora imati najmanje 400 skokova od čega najmanje 100 skokova kao organizator skokova, pored toga treba da ima ukupni nalet od 200 sati od čega namanje 100 sati kao zapovjednik aviona i helikoptera. Ukoliko rukovoditelj nema zahtijevani nalet ili ne posjeduje važeću dozvolu pilota zrakoplova ili potvrdu o obučeniosti i dokaz o osposobljenosti, treba da angažuje još jednog rukovoditelja koji ispunjava prethodno navedene uvjete.

Članak 4.

(Minimalna razina iskustva za učesnike)

Učesnik mora dokazati odgovarajućim dokazima o osposobljenosti i iskustvu da posjeduje odgovarajuće vještine i sposobnosti koje namjerava da koristi u toku zrakoplovne priredbe, kao i da ispunjava sljedeću minimalnu razinu iskustva da bi mu bilo dopušteno sudjelovanje u zrakoplovnoj priredbi, i to:

- a) piloti aviona (uključujući i motorne jedrilice), helikoptera i žirokoptera - ukupni nalet od 200 sati od čega namanje 100 sati kao zapovjednik aviona, helikoptera i žirokoptera,
- b) piloti mikrolakih/ultralakih zrakoplova - ukupni nalet od 100 sati od čega najmanje 50 sati kao zapovjednik mikrolakih/ultralakih zrakoplova (koji je upravljiv po tri ose ili sa pomjeranjem težišta ako je potrebno),
- c) piloti jedrilica - ukupni nalet od 100 sati od čega najmanje 50 sati kao zapovjednik jedrilice,
- d) piloti motornih padobrana/paraglajdera - ukupni nalet od 50 sati od čega najmanje 25 sati kao zapovjednik motornog padobrana/paraglajdera,
- e) piloti zračnih brodova koji su napunjeni toplim zrakom - ukupni nalet od 100 sati od čega najmanje 25 sati kao zapovjednik zračnog broda koji je napunjen toplim zrakom,
- f) piloti zračnih brodova koji su napunjeni plinom čija je zapremina veća od 2000 m³ - ukupni nalet od 200 sati na zračnim brodovima od čega najmanje 100 sati kao zapovjednik zračnog broda koji je napunjen plinom,
- g) piloti zračnih brodova koji je napunjen plinom čija zapremina ne prelazi 2000 m³ - ukupni nalet od 100

- sati na zračnim brodovima ili balonima od čega najmanje 50 sati kao zapovjednik zračnog broda koji je napunjen plinom,
- h) piloti balona - ukupni nalet od 50 sati na balonima od čega najmanje 25 sati kao zapovjednik balona koji je napunjen toplim zrakom ili balonom koji je napunjen plinom,
- i) piloti zmajeva bez motora ili paraglajdera - ne postoji određeni minimum naleta, ali svaki takav pilot mora dokazati rukovodiocu zrakoplovne priredbe da je sposoban izvesti svoj predloženi program,
- j) padobranci - najmanje 200 skokova za vođu tima ili pojedinačnog skakača i minimalno 100 skokova za svakog od članova tima. Ukoliko su na zrakoplovnoj priredbi planirani samo padobranci skokovi, padobranci učesnici trebaju posjedovati važeću dozvolu ili potvrdu o obučnosti i dokaz o osposobljenosti, pri čemu zapovjednik tima treba imati najmanje 100 skokova, a ostali učesnici najmanje 50 skokova.

Članak 5.

(Rastojanje od gledališta)

- (1) Rukovoditelj zrakoplovne priredbe je odgovoran da osigura minimalno rastojanje između linije priredbe i linije gledališta, kao što je definirano u Prilogu 1 ovog Pravilnika.
- (2) Učesnik mora završiti zaokret i manevar, uzimajući u obzir uticaj vjetra u odnosu na gledalište/publiku, na takav način da:
  - a) zrakoplov u bilo kojem slučaju ne bude na manjem rastojanju od vrijednosti koje su definirane u Prilogu 1,
  - b) bude određen odgovarajući rubni (zaštitni) pojas ukoliko se tijekom trajanja zrakoplovne priredbe zrakoplovom manevriše na način da je vektor brzine usmjeren prema gledalištu/publici,
  - c) u slučaju kada zrakoplovi lete u formaciji, minimalno razdvajanje od linije publike/gledališta posmatra se u odnosu na zrakoplov koji leti najbliže liniji publike/gledališta.
- (3) Uzlijetanja i slijetanja mogu biti izvršena na uzletno-sletnoj stazi u upotrebi pod uvjetom da je centralna linija uzletno-sletne staze na udaljenosti 75 m od linije gledališta/publike.
- (4) BHDCA može odobriti manju udaljenost u slučajevima kada geografske ili topografske karakteristike ili položaj letjelišta utiče na dostupno rastojanje, ali ne manje od 35 m. Odobrenje može biti izdato u zavisnosti i od tipa zrakoplova koji će nastupati.
- (5) Učesnik, u slučaju kada brzina zrakoplova pri uzlijetanju ili slijetanju zahtijeva rastojanje veće od 75 m od centralne linije uzletno-sletne staze do linije gledališta, treba koristiti uzletno-sletnu stazu čija je centralna linija na 75 m od linije gledališta za uzlijetanje i slijetanje, pri čemu treba izvoditi manevre sa vektorima koji se udaljavaju od linije gledališta nakon uzlijetanja ili neuspjelog prilaza, sa ciljem dostizanja propisanog rastojanja od linije gledališta u što kraćem vremenskom roku.
- (6) Rukovoditelj zrakoplovne priredbe odgovoran je da sigurnosna rastojanja koja su definirana u Prilogu 1., budu uspostavljena sa obje strane gdje se nalaze gledatelji/publika, tj. na mjestima gdje je određen prostor za gledatelje/publiku ili parking osobnih automobila, odnosno užad i bove za sidrenje plovila.

Članak 6.

(Nadlijetanje gledališta)

- (1) Učesnik na zrakoplovnoj priredbi ne smije upravljati svojim zrakoplovom iznad ograđenog prostora za gledatelje/publiku

ili iznad parkinga za osobna vozila odnosno iznad užadi i bova za vezivanje plovila, osim u slučaju kad:

- a) zrakoplovom prevozi ekipu padobranaca do pozicije za iskakanje, ali ne ispod visine 1500 ft iznad terena, ili
  - b) leti balonom sa posadom, a u skladu sa ograničenjima definiranim u Prilogu 2.
- (2) Padobranac ne smije nadlijetati ograđeni prostor za gledatelje/publiku, parking za osobna vozila odnosno užad i bove za sidrenje plovila na visini koja je ispod 25 ft.

Članak 7.

(Minimalne visine zrakoplovne priredbe)

- (1) Učesnik ne smije izvoditi prelijetanje ili akrobatske manevre na visinama od 200 ft do 1700 ft iznad terena ili minimalne visine iz svog ovlaštenja za nastup na zrakoplovnoj priredbi, ukoliko isto posjeduje, osim u slučaju iz stava 2. ovog članka.
- (2) Kada učesnik posjeduje važeću dozvolu pilota zrakoplova ili potvrdu o obučnosti i dokaz o osposobljenosti za nastup na zrakoplovnoj priredbi, sa minimalnom odobrenom visinom ispod 200 ft iznad terena, BHDCA može učesniku dopustiti da svoj program izvede spuštajući se do minimalne visine, a koja je upisana u njegovoj dozvoli pilota zrakoplova ili potvrdi o obučnosti i dokazu o osposobljenosti.
- (3) Odredbe iz prethodnog stava ne primjenjuju se na zrakoplove u toku faze uzlijetanja ili slijetanja na lokaciju gdje se održava zrakoplovna priredba, uz uvjet da planirani elementi leta koji će biti izvedeni na zrakoplovnoj priredbi ne počinju prije ili su u potpunosti završeni do dostizanja minimalne visine. Odredbe se ne primjenjuju na helikoptere kada je ledbenje sa uticajem Zemlje dio elementa leta koji namjeravaju izvesti na zrakoplovnoj priredbi.
- (4) BHDCA može utvrditi minimalnu visinu za bilo koju zrakoplovnu priredbu sa ciljem povećavanja sigurnosti gledatelja/publike na tlu.
- (5) Rukovoditelj zrakoplovne priredbe može narediti (upozoriti) učesnika da ne leti ili da leti cijeli ili dio njegovog programa sa minimalnim visinama koje su veće od onih koje su utvrđene u njegovom ovlaštenju, na temelju procjene sigurnosti.
- (6) Rukovoditelj zrakoplovne priredbe je odgovoran da obavijesti sve učesnike o minimalnim visinama, uputom u pisanoj formi i usmenom uputom, kao što se zahtijeva u članku 14. ovog Pravilnika.

Članak 8.

(Linija priredbe i zona priredbe)

- (1) Rukovoditelj zrakoplovne priredbe je odgovoran za razmatranje sljedećih faktora prilikom određivanja linije priredbe i zone priredbe:
  - a) svaka značajna karakteristika unutar predložene zone priredbe;
  - b) blizina naseljenih, industrijskih, rekreativnih i ekološki osjetljivih zona,
  - c) blizina drugih aerodroma ili zrakoplovnih terena i događaja,
  - d) klasa (klasifikacija) zračnog prostora,
  - e) površina koja će se koristiti kao uzletno-sletna staza, ako je planirano da se uzlijetanje ili slijetanje obavljaju na mjestu zrakoplovne priredbe,
  - f) prepreke koje se nalaze u blizini mjesta zrakoplovne priredbe,
  - g) pristup lokaciji zrakoplovne priredbe, posebno za vozila u slučaju opasnosti (vozila hitne pomoći i vatrogasna vozila) i zrakoplove.
- (2) Organizator zrakoplovne priredbe odgovoran je za plan lokacije, a rukovoditelj zrakoplovne priredbe je odgovoran

osigurati, gdje je potrebno, prostor za gledatelje/publiku, parking za osobna vozila odnosno užad i bove za vezivanje plovila. Prostor za gledatelje/publiku kao i parking za osobna vozila mora biti smješten na jednoj strani lokacije zrakoplovne priredbe kako bi se omogućila maksimalna sloboda za održavanje zrakoplovne priredbe. Rukovoditelj zrakoplovne priredbe također je odgovoran da osigura da gledalište, parking za osobna vozila odnosno užad i bove za vezivanje plovila nikad ne budu postavljeni u blizini zone slijetanja ili uzlijetanja na aerodromu ili oblasti zrakoplovne priredbe.

- (3) Rukovoditelj zrakoplovne priredbe je odgovoran za osiguravanje jasno definiranih linija zrakoplovne priredbe. U identificiranju linija zrakoplovne priredbe treba koristiti uzletno-sletnu stazu i druga prirodna obilježja, kada je to moguće. Nije neophodno definirati liniju za sve brzine zrakoplova, ali detalji svih linija zrakoplovne priredbe, zajedno sa odgovarajućim rastojanjima, biće predstavljani u pismenoj i usmenoj fazi pripreme učesnika (briefing).
- (4) Rukovoditelj zrakoplovne priredbe je odgovoran osigurati da zona u kojoj je odobreno održavanje zrakoplovne priredbe bude prihvatljivo definirana u pismenoj i usmenoj fazi pripreme učesnika iako je oni nisu označili.
- (5) Učesnik je dužan da predviđene elemente leta na zrakoplovnoj priredbi izvede zrakoplovom unutar definirane linije zrakoplovne priredbe.
- (6) Nije neophodno da osa priredbe bude paralelna sa linijom priredbe, bez obzira koju osu učesnik odabere. Mora se osigurati da tijekom izvođenja predviđenih elemenata leta na zrakoplovnoj priredbi, linija razdvajanja ne bude na manjem rastojanju od vrijednosti koje su definirane u Prilogu 1.

Članak 9.

(Maksimalne brzine)

- (1) Učesnik na zrakoplovnoj priredbi ne smije letjeti zrakoplovom brzinom većom od 600 kts ili 0.9 M ili započeti bilo koji manevar koji može dovesti do dostizanja zvučne brzine.
- (2) Rukovoditelj zrakoplovne priredbe će zahtijevati da odobrenje za zrakoplove sa brzinom većom od 250 kts IAS do visine od 10000 ft (FL100) tijekom trajanja zrakoplovne priredbe, bude navedeno u odobrenju za priredbu, kada je neophodno.

Članak 10.

(Baloni sa posadom)

- (1) Rukovoditelj zrakoplovne priredbe je odgovoran da osigura minimalno razdvajanje između gledatelja/publike i bilo kog dijela balona ili njegove točke vezivanja kao što je definirano u Prilogu 2. kada je balon sa posadom dio priredbe.
- (2) Rukovoditelj zrakoplovne priredbe je odgovoran da osigura prostor za balone ili da letjelište bude sigurno ograđeno, kako bi se onemogućio pristup gledatelja/publike do balona ili pratećih vozila.
- (3) Pilot balona sa posadom treba da osigura da njegov balon bude naduvan, vezan i da leti u skladu sa odredbama Zakona o zrakoplovstvu i Naredbom o pravilima letenja u BiH, a za zrakoplovne priredbe letenje sa vezanim balonima, balon kojim se upravlja mora biti u zaptu na najmanje tri mjesta/točke.
- (4) Kada je balon sa posadom vezan ili ako je planirano da se izvedu slobodni letovi ispred gledatelja/publike, rukovoditelj zrakoplovne priredbe je odgovoran da osigura adekvatno prostorno ili vremensko rastojanje od ostalih učesnika u letu.

Članak 11.

(Padobranska priredba)

Rukovoditelj zrakoplovne priredbe je odgovoran da u slučaju kada je planirano iskakanje padobranaca, osigura da se padobranska priredba odvija u skladu sa Zakonom o zrakoplovstvu, Naredbom o pravilima letenja i Pravilnikom o padobranstvu, kao i sa sljedećim dodatnim zahtjevima:

- a) kada je predviđeno mjesto za doskok na strani gdje se izvode letovi u odnosu na liniju gledališta, nijedan dio tog letjelišta ne smije biti bliži od 15 m od linije gledališta;
- b) kada se predviđeno mjesto doskoka nalazi u zoni gdje je prostor za gledatelje/publiku, mjesto doskoka mora biti sigurno ograđeno (užadima, trakom ili ogradom) i padobranici ne smiju slijetati na rastojanju manjem od 15 m od bilo kog gledatelja;
- c) prostor za doskok treba biti odgovarajuće obilježen i treba biti jasno vidljiv od strane padobranca od trenutka njegovog iskakanja (napuštanja) iz zrakoplova;
- d) padobranac koji izvodi pojedinačni skok treba osigurati da njegov padobran bude potpuno otvoren do minimalne visine od 1500 ft iznad terena;
- e) radio veza treba biti uspostavljena i održavati se tijekom poniranja između zrakoplova koji izbacuju padobrance, koordinatora na tlu i ATS, ako je ista uspostavljena na aerodromu ili letjelišu. Gdje to nije moguće, mora se koristiti odobreni sustav signalizacije zemlja-zrak.
- f) Rukovoditelj zrakoplovne priredbe odgovoran je:
  - 1) da svi učesnici budu upoznati sa procedurom koja će se primjenjivati na pojedinačnom događaju, u cilju smanjivanja rizika za padobrance koji su u fazi poniranja/doskoka;
  - 2) da tijekom trajanja faze poniranja/doskoka padobranaca, ni u kom slučaju se ne dopusti da avioni sa propelerskim motorima, mlaznim motorima ili helikopteri budu na udaljenosti manjoj od 250 m od predviđenog mjesta doskoka;
  - 3) da piloti zrakoplova na udaljenosti većoj od 250 m, (1000 m u slučaju lokalnih letova) u oba slučaja, na tlu i u zraku, budu svjesni/obaviješteni o spuštanju padobranaca. Ovi na tlu trebaju biti pripremljeni da zaustave bilo koji propeler, mlazni motor ili helikopterski rotor ako zapaze da vjetar zanosi padobrance u spuštanju prema njihovom zrakoplovu.

Članak 12.

(Priredba zrakoplovnih modela)

Za vrijeme priredbe zrakoplovnih modela rukovoditelj priredbe je odgovoran da modeli zrakoplova lete u skladu sa Zakonom o zrakoplovstvu i Naredbom o pravilima letenja, uz dodatne zahtjeve:

- a) rukovoditelj zrakoplovne priredbe treba da osigura da nijedan zrakoplovni model ne leti nekontrolirani slobodni let tijekom trajanja zrakoplovne priredbe;
- b) rukovoditelj zrakoplovne priredbe dužan je da osigura da nijedan zrakoplovni model ne leti u blizini linije gledališta na manjem rastojanju od vrijednosti koje su definirane u Prilogu 3;
- c) u slučaju kada se predviđeni izložbeni prostor za zrakoplovne modele nalazi u zoni gledališta, to treba biti sigurno ograđeno i na udaljenosti definiranoj u Prilogu 3;

- d) rukovoditelj zrakolovne priredbe može odrediti dodatnu udaljenost za modele koji imaju veliku dimenziju;
- e) gdje je predloženo da će zrakoplovni modeli letjeti ispred publike, rukovoditelj zrakolovne priredbe je odgovoran da letovi budu adekvatno razdvojeni prostorno i vremenski od drugih letačkih aktivnosti;
- f) rukovoditelj zrakolovne priredbe je odgovoran za sprovođenje oštre kontrole odašiljača/antena i frekvencija;
- g) rukovoditelj zrakolovne priredbe je odgovoran da se osigura da zrakoplovnim modelima koji se kontroliraju putem radio talasa, ne dopusti letenje kada je brzina vjetra veća od 25 kts, a vidljivost manja od 500 m.

Članak 13.
(Lokalni letovi)

Rukovoditelj zrakoplovne priredbe odgovoran je za koordinaciju lokalnih letova (panoramski letovi) za vrijeme trajanja zrakoplovne priredbe pri čemu rukovoditelj zrakoplovne priredbe zadržava pravo da odredi u kojoj zoni se mogu izvoditi takvi letovi; on će biti odgovoran da osigura da se takvi letovi ne dopuste unutar zone priredbe:

- a) tijekom trajanja akrobatske priredbe na malim visinama;
- b) tijekom spuštanja padobranaca, osim ako je zrakoplov na lokalnom letu udaljen najmanje 1000 m od svakog padobranca u spuštanju.

Članak 14.

(Informiranje o zrakoplovnoj priredbi)

- (1) Rukovoditelj zrakoplovne priredbe je dužan da unaprijed osigura podatke, svim učesnicima pošalje informacije o letenju u pisanoj formi, koje sadrže sljedeće podatke:
  - a) mjesto, datum, vrijeme i trajanje zrakoplovne priredbe;
  - b) planirano vrijeme zrakoplovne priredbe i vrijeme održavanja pripreme (brifinga);
  - c) karta lokacije zrakoplovne priredbe koja pokazuje utvrđeni položaj zone gledališta, linije priredbe i zonu zrakoplovne priredbe;
  - d) ako je neophodno informacije kontrole letenja, a koje se odnose na:
    - 1) dolaske i odlaske;
    - 2) kod transpondera i radio frekvencija;
    - 3) procedure zrakoplovne priredbe;
  - e) ograničenja zrakoplovne priredbe i vremenski minimumi;
  - f) zabrana lokalnih letova;
  - g) okruženje;
  - h) službe u slučaju nužde i procedure;
  - i) procedura prihvatanja, parkiranja i dopunjavanja goriva;
  - j) potrebni dokumenti; i
  - k) zvanični naziv zrakoplovne priredbe zajedno sa kontakt brojem i brojem faksa.
- (2) Rukovoditelj zrakoplovne priredbe je odgovoran da osigura usmene informacije prije započinjanja letova od prvog dana zrakoplovne priredbe i svakog narednog dana zrakoplovne priredbe u slučaju kada zrakoplovna priredba traje više od jednog dana. On je odgovoran da osigura da kopija odobrenja bude prikazana prilikom brifinga/informiranja i da sljedeći elementi budu saopšteni tijekom brifinga/informiranja:
  - a) uvjeti odobrenja zrakoplovne priredbe;
  - b) zabrana lokalnih letova;
  - c) vremenski uvjeti, trenutni i prognozirani za vrijeme održavanja zrakoplovne priredbe;

- d) detalji letačkog programa uključujući pozivne znakove i letačke aktivnosti prije i poslije glavnog dijela zrakoplovne priredbe zajedno sa bilo kojim pojedinačnim odobrenjem minimalne visine na zrakoplovnoj priredbi;
- e) ATC informacije o:
  - 1) dolascima i odlascima;
  - 2) kod transpondera i radio frekvencije;
  - 3) procedure tijekom zrakoplovne priredbe;
- f) definiranje:
  - 1) zone gledališta;
  - 2) linije zrakoplovne priredbe;
  - 3) zone zrakoplovne priredbe;
- g) služba u slučaju nužde i procedure;
- h) procedura prihvata i otpreme, parkiranja i dopunjavanja goriva.

- (3) Učesnik koji izravno upravlja zrakoplovom na zrakoplovnoj priredbi mora biti pripremljen u skladu sa informacijama/brifingom koje je dobio od rukovoditelja zrakoplovne priredbe, uz dodatne zahtjeve koji su navedeni u prethodnom stavku, prije nego što uzleti sa letjelišta.

Članak 15.

(Prihvat i otprema zrakoplova)

Organizator zrakoplovne priredbe je odgovoran za određivanje položaja, dok je rukovoditelj zrakoplovne priredbe odgovoran da:

- a) efikasne ograde budu postavljene tako da zaštite pristup od strane gledatelja/publike do zone gdje se parkiraju zrakoplovi i zone koja se koristi za operacije zrakoplova i da ove ograde ostanu na mjestu tijekom trajanja svih letova koji su u vezi sa priredbom. On je takođe odgovoran osigurati pristup prethodno navedim zonama samo ovlaštenim osobama i da samo one mogu ući;
- b) zona za dopunjavanje goriva zrakoplova bude slično kontrolirana i postoji minimalno rastojanje od 15 m između dopunjavanja zrakoplova ili opreme i publike. U slučaju kada se pune baloni, zračni brodovi ili cilindri balona sa vodikom, minimalno rastojanje se povećava na 100 m;
- c) minimalno rastojanje između bilo kog dijela za taksiranje aviona i publike je 10 m, i ono se povećava u slučajevima taksiranja aviona sa mlaznim pogonom ili helikoptera;
- d) kada su avioni parkirani ispred linije gledatelja, minimalno sigurnosno rastojanje je definirano u točkama a) i b).

Članak 16.

(Nadzor nad gledateljima i komunikacija)

- (1) Organizator priredbe je odgovoran za kontrolu gledatelja i komunikaciju na tlu, a rukovoditelj zrakoplovne priredbe je odgovoran osigurati sljedeće:
  - a) dovoljan broj redara za kontrolu/nadzor gledatelja/publike; da budu dostupni kako bi u slučaju opasnosti zaštitili pristup gledatelja/publike iza linije gledališta i zone parkinga za avione i da ovi redari budu u potpunosti upoznati sa njihovim obvezama;
  - b) adekvatna zemaljska komunikacija preko koje će rukovoditelj zrakoplovne priredbe biti povezan sa svim odgovarajućim servisima na tlu ili na vodi, a posebno sa službama u slučaju opasnosti;
  - c) postaviti odgovarajuću komunikacijsku kontrolnu točku, kojom upravlja iskusni operater;

- d) razglas; prilikom određivanja koji tip razglasa je potreban, rukovoditelj zrakoplovne priredbe treba uzeti u obzir sljedeće:
- 1) veličinu priredbe;
  - 2) prostor priredbe; i
  - 3) vrstu sadržaja zrakoplovne priredbe.
- (2) U slučaju kada postoji komentator, njegova lokacija treba da bude takva da mu važne i hitne informacije budu dostavljene u što kraćem vremenskom roku, kako bi pravodobno iste saopštio gledateljima/publici, ukoliko postoji potreba.

Članak 17.
(Osiguranje)

- (1) Rukovoditelj zrakoplovne priredbe je odgovoran da osigura adekvatno osiguranje koje pokriva štetu nanесenu trećim osobama na tlu za vrijeme trajanja zrakoplovne priredbe, uključujući prikazivanje, vježbe ili u danima koji su rezervirani za novinare, ili bilo koja druga prilika bez obzira da li su gledatelji/publika prisutni ili ne.
- (2) Rukovoditelj zrakoplovne priredbe je dužan da dostavi dokaze da osiguranje pokriva odgovarajuće odgovornosti, vezano za namjeravani program koji se planira izvesti.
- (3) Rukovoditelj zrakoplovne priredbe se treba uvjeriti da su zrakoplovni operatori takođe pokriveni odgovarajućim osiguranjem u skladu sa Zakonom o obligacionim odnosima u civilnom zrakoplovstvu BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 51/15).
- (4) Razmatrajući sumu koju treba izdvojiti za osiguranje za štetu nanесenu trećim osobama i izloženost javnosti, operater zrakoplova koji sudjeluje u zrakoplovnoj priredbi, treba biti svjestan da u slučaju nesreće ili nezgode, odgovornost može biti naknadno utvrđena na štetu organizatora zrakoplovne priredbe ili operatora ili učesnika, ili kombinacija oba.
- (5) Strani zrakoplovni operatori koji planiraju nastup na zrakoplovnoj priredbi na teritoriju Bosne i Hercegovine moraju posjedovati važeće osiguranje koje pokriva štetu nanесenu trećim osobama na teritoriju Bosne i Hercegovine, a koju trebaju dostaviti prije prijavljivanja na zrakoplovnu priredbu i ispuniti sve zahtjeve rukovoditelja zrakoplovne priredbe.

Članak 18.

(Elementi koji se mogu uključiti u zrakoplovnu priredbu)

Rukovoditelj zrakoplovne priredbe će u toku planiranja priredbe konsultirati BHDCA, a u vezi elemenata koje planira uključiti u priredbu. O svakoj izmjeni ili dopuni dogovorenih i/ili odobrenih elementata rukovoditelj zrakoplovne priredbe dužan je obavijestiti BHDCA.

Članak 19.

(Zrakoplovne informacije)

Rukovoditelj zrakoplovne priredbe, ukoliko postoji potreba, a u skladu sa Pravilnikom o NOTAM uredu BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 96/13), dužan je popuniti zahtjev za izdavanje NOTAM-a i prosljediti ga nadležnom NOTAM uredu.

Članak 20.

(Prijevoz putnika)

- (1) Učesnik, osim pilota balona koji je napunjen zrakom, odgovoran je da osigura da se niko osim posade ne nalazi u kabini njegovog zrakoplova tijekom trajanja priredbe. Prijevoz putnika je zabranjen tijekom trajanja zrakoplovne priredbe.
- (2) Odredbe iz stava (1), primjenjuju se i na padobranske tandem skokove.

Članak 21.

(Dokumentacija)

Učesnik je odgovoran da osigura sljedeću dokumentaciju koja mora biti dostupna za vrijeme inspekcije od strane BHDCA ili rukovoditelja zrakoplovne priredbe:

- a) pilotsku dozvolu koja dokazuje klasu i/ili vrstu ovlaštenja;
- b) letačku knjigu (ili kopiju ili drugi dokaz) da dokaže trenutne i prethodne detalje;
- c) ovlaštenje za učesnika ili izuzeće (ako posjeduje);
- d) certifikat za osiguranje zrakoplova, kao što je navedeno u članku 17, stavak 2;
- e) dokumentaciju o plovodbenosti zrakoplova (certifikat o plovodbenosti ili odobrenje ili neki drugi ekvivalentan dokument);
- f) Uz prethodnu prijavu, bilo koji drugi dokument koji je relevantan za zrakoplov, a na zahtjev BHDCA ili rukovoditelja zrakoplovne priredbe.

Članak 22.

(Podnošenje zahtjeva za odobrenje za održavanje zrakoplovne priredbe)

Rukovoditelj zrakoplovne priredbe je odgovoran da u BHDCA podnese zahtjev za odobrenje za održavanje zrakoplovne priredbe najmanje 4 tjedna prije predloženog datuma početka zrakoplovne priredbe;

Članak 23.

(Meteorološki minimumi)

- (1) Rukovoditelj zrakoplovne priredbe je odgovoran da ne dozvoli letenje na zrakoplovnoj priredbi ako su vremenski uvjeti na lokaciji zrakoplovne priredbe ispod minimalnih vrijednosti od onih koji su definirani u Prilogu 4.
- (2) Rukovoditelj zrakoplovne priredbe treba uzeti u razmatranje klasifikaciju zračnog prostora kao i druge meteorološke promjene, kao što je smjer vjetrova i atmosferske padavine, kako bi donio odluku koje discipline se mogu održati tijekom trajanja vazuhoplovne priredbe.

Članak 24.

(Usluga kontrole letenja)

- (1) Rukovoditelj zrakoplovne priredbe je odgovoran da preduzme potrebnu koordinaciju sa pružateljem usluga zračne plovidbe za namjeravani kontrolirani zračni prostor, gdje će biti održana priredba i podnijeće detaljan sporazum sa pružateljem usluga zračne plovidbe, a u cilju dobijanja odobrenja od strane BHDCA.
- (2) Rukovoditelj zrakoplovne priredbe je odgovoran da se u ranoj fazi konsultira sa BHDCA tijekom procesa planiranja, ako je mjesto priredbe na prostoru gdje ATS obično ne pruža usluge, sa ciljem da se definiira da li treba ili ne treba ATS, dakle, potrebna vrsta.
- (3) Potreba za osiguravanjem ATS-a zavisiće od:
  - a) veličine i kompleksnosti programa zrakoplovne priredbe;
  - b) potrebne koordinacije aktivnosti zrakoplovne priredbe;
  - c) aktivnosti drugih korisnika zračnog prostora;
- (4) Pružatelj usluga zračne plovidbe razmotriće potrebu o uspostavi privremeno ograničenog zračnog prostora kako bi se osigurala potrebna razina sigurnosti u zračnom prostoru.
- (5) Rukovoditelj zrakoplovne priredbe je dužan da osigura odgovarajuću koordinaciju sa ATS-om, obuhvatajući sljedeće:
  - a) period i vrstu usluge koja će biti pružena;
  - b) dio zračnog prostora koji će biti pokriven;
  - c) koje će se procedure primjenjivati;
  - d) radio frekvencije i kodovi transpondera u upotrebi.

- (6) Rukovoditelj zrakoplovne priredbe je odgovoran da osigura sredstva za pokazivanje smjera slijetanja i prizemnog vjetrova, u slučaju kada zrakoplov uzlijeće i slijeće na područje zrakoplovne priredbe.
- (7) Rukovoditelj zrakoplovne priredbe biće odgovoran da osigura prisustvo predstavnika ATS-a tijekom usmenog informiranja/brifinga pilota (vidjeti članak 14.), kada je ATS osigurana.

Članak 25.

(Službe u slučaju opasnosti)

- (1) Obveze i odgovornosti rukovoditelja i organizatora zrakoplovne priredbe u slučaju opasnosti su:
- a) Rukovoditelj zrakoplovne priredbe, u zavisnosti od veličine i kompleksnosti zrakoplovne priredbe, odgovoran je osigurati da služba u slučaju opasnosti bude dostupna na zrakoplovnoj priredbi. Broj osoblja i opreme na lokaciji priredbe ili na poziv unutar zone lokacije zavisi od veličine i sastava same priredbe. Policija, hitna pomoć, vatrogasci i lučka kapetanija (ako je zrakoplovna priredba na vodi) obično budu uključeni, dok o ostalim učesnicima od strane drugih nadležnih tijela, odlučuje rukovoditelj zrakoplovne priredbe.
- b) Rukovoditelj zrakoplovne priredbe definira razinu zaštite koja treba da bude osigurana na prostoru priredbe iz koje zrakoplovi vrše operacije pri čemu će uzeti u razmatranje sljedeće:
- 1) karakteristike najvećeg prijavljenog zrakoplova;
  - 2) sadržaj ICAO ANNEX-a 14 koji se odnosi na službe na aerodromima i letjelištima i protivpožarnu službu;
  - 3) ostale zahtjeve ukoliko su propisani od strane BHDCA.
- c) Rukovoditelj zrakoplovne priredbe je odgovoran da osigura, kada zrakoplov ne slijeće ili ne vrši operacije sa prostora zrakoplovne priredbe, da razina pružanja usluge u slučaju opasnosti bude u skladu sa zahtjevima same priredbe. Međutim, rukovoditelj zrakoplovne priredbe biće odgovoran da osigura da dodatnim angažovanjem osigura dodatne resurse koji trebaju biti na raspolaganju tijekom održavanja zrakoplovne priredbe u slučaju da dođe do veće nesreće ili nezgode.
- d) Rukovoditelj zrakoplovne priredbe je odgovoran osigurati da odgovarajuće specijalizirano osoblje i oprema budu dostupna kada je prostor zrakoplovne priredbe smješten u blizini ili iznad vodene površine, močvarne oblasti ili na bilo kojoj drugoj teže pristupačnoj lokaciji.
- e) S obzirom da potpunu odgovornost za povezivanje službi u slučaju opasnosti snosi organizator zrakoplovne priredbe, rukovoditelj zrakoplovne priredbe će osigurati da:
- 1) Policija - Lokalna policija bude obaviještena i upoznata sa bilo kojom planiranom priredbom u cilju neophodne sigurnosne pripreme i da, u koordinaciji sa policijom ili lučkom kapetanijom, osigura prilazne/ ili izlazne puteve koji će biti dostupni u slučaju opasnosti za vozila ili plovila u slučaju nesreće na zrakoplovnoj priredbi.
  - 2) Hitna pomoć i služba prve pomoći - zavisi od veličine zrakoplovne priredbe i broja očekivanih gledatelja, medicinska sredstva i sredstva prve pomoći kao i hitna pomoć biće dostupni na području priredbe tijekom trajanja letaka

priredbe, sačinjeni od odgovarajućeg kvalificiranog osoblja; i

- 3) Vatrogasna služba - zavisi od veličine priredbe, adekvatne spasilačke i vatrogasne službe, koja treba biti pogodno smještena i opremljena, u slučaju nesreća na ili u blizini prostora održavanja priredbe.
- (2) Plan u slučaju opasnosti
- a) Rukovoditelj zrakoplovne priredbe je odgovoran da osigura nacrt plana za slučaj opasnosti, koji će sadržavati zajedničko postupanje službi u slučaju opasnosti prilikom nezgode ili nesreće zrakoplova ili drugih nevolja na tlu ili na vodenoj površini.
- b) Plan u slučaju opasnosti sadrži sljedeće detalje:
- 1) tip opasnosti, zrakoplov, da li je to na tlu ili vodenoj površini;
  - 2) agencije koje su uključene u plan;
  - 3) odgovornosti i uloga svake službe;
  - 4) mapa zrakoplovne priredbe na kojoj su označene sve točke u slučaju opasnosti, pristupni putevi i kontrolni centar;
  - 5) komunikacija; i
  - 6) ime, funkcija, kontakt i lokacija službenih osoba.
- c) U zavisnosti od veličine i kompleksnosti zrakoplovne priredbe, rukovoditelj zrakoplovne priredbe:
- 1) je odgovoran da osigura da određeno sjedište službe u slučaju opasnosti sa osobljem, ili sa izravnom komunikacijom za pojedinačnu službu u slučaju opasnosti, i da bude osigurana komunikaciona veza za rukovoditelja zrakoplovne priredbe, ATS i druge odgovarajuće sektore;
  - 2) treba održati tematski sastanak sa predstavnicima službi u slučaju opasnosti, i to prije planiranog dana početka priredbe, pri tome treba osigurati da su sve službe upoznate sa detaljima plana u slučaju opasnosti; i
  - 3) treba razmotriti sklapanje ugovora za potrebe konstantnog TV/video snimanja koje će obuhvatiti cijelu zrakoplovnu priredbu, u slučaju da dođe do nesreće ili nezgode.

Članak 26.

(Dužnosti i obveze odgovornih osoba)

- (1) Prije održavanja zrakoplovne priredbe, organizator ili rukovoditelj zrakoplovne priredbe pribaviće odobrenje od BHDCA u pisanoj formi. Takvo odobrenje, kada je izdato, biće primjenjivano na sve letake aktivnosti koje su planirane na priredbi, kao i dodatna odobrenja, koja mogu biti zahtijevana prema nacionalnom zakonu za period održavanja zrakoplovne priredbe. Takva dodatna odobrenja mogu sadržavati i sljedeće:
- a) let na malim visinama;
  - b) izbacivanje ili podizanje predmeta ili osoba;
  - c) nošenje osoba (stajanje na krilima);
  - d) letenje u blizini publike;
  - e) letenje brzinom većom od 250 kts na visinama koje su manje od 10000 ft (FL100);
  - f) vanaerodromsko slijetanje i uzlijetanje;
  - g) prekoračenje nosivosti aerodroma (*LCN - Load Classification Number*)
- (2) Rukovoditelj zrakoplovne priredbe ne smije dozvoliti sudjelovanje pilota koji ne posjeduje važeću dozvolu pilota zrakoplova ili potvrdu o obučeniosti i dokaz o osposobljenosti za nastup na zrakoplovnoj priredbi ili dokaz o zahtijevanom iskustvu, kao i minimalne razine iskustva navedene u članku 4.

Članak 27.

(Stupanje na snagu)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

Broj 1-3-02-2-100-1/16
28. siječnja 2016. godine
Banja Luka

Generalni direktor
Đorđe Ratkovića, v. r.

PRILOG 1.

Maksimalna brzina u čvorovima za zrakoplove koji učestvuju u zrakoplovnoj priredbi	Vrsta priredbe	
	Preljetanje	Akrobatski letovi
<100 kts	50 m	100 m
100-200 kts	100 m	150 m
200-300 kts	150 m	200 m
iznad 300 kts	230 m	230 m

PRILOG 2.

Vrsta priredbe	Rastojanje	Minimalna visina i uvjeti za preljetanje publike
Usidreni balon	20 m	ne primjenjuje se
Uzljetanje slobodnih letova balonom iz zone priredbe	20 m	75 ft iznad terena u penjanju 50 ft iznad prepreka
Slijetanje slobodnih letova balonom u zonu priredbe	50 m	300 ft iznad terena u horizontalnom letu 50 ft iznad prepreka

PRILOG 3.

Model zrakoplova	Težina zrakoplova	Rastojanje
Upravljanje preko užeta	svi	15 m
Upravljanje radio talasima (klipni)	manje od 7 kg iznad 7 kg	30 m 50 m
Upravljanje radio talasima (mlazni pogon)	svi	75 m

PRILOG 4.

	Vrsta priredbe	Meteorološki minimumi		
		Baza oblačnosti	Vidljivost	
VSTOL zrakoplovi, rotorkopter i drugi zrakoplovi čija je <i>stalling</i> brzina manja od 50 kts	Preljetanje ili horizontalne akrobacije	Pojedinačni nastup	500 ft	1,5 km
		Grupni nastup	500 ft	3,0 km
	Potpune akrobacije	Pojedinačni nastup	500 ft	3,0 km
		Grupni nastup	800 ft	5,0 km
Nastup drugih zrakoplova	Preljetanje ili horizontalne akrobacije	Pojedinačni nastup	500 ft	3,0 km
		Grupni nastup	800 ft	5,0 km
	Potpune akrobacije	Pojedinačni nastup	1000 ft	5,0 km
		Grupni nastup klipnih motora	1000 ft	5,0 km
		Grupni nastup mlaznih motora	1000 ft	5,0 km
		Grupni nastup mlaznih motora	1000 ft	5,0 km

Na osnovu člana 16. i 61. stav (2) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj 32/02 i 102/09) i člana 14. stav (1) Zakona o vazduhoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 39/09), generalni direktor Direkcije za civilno vazduhoplovstvo Bosne i Hercegovine donosi

ПРАВИЛНИК О ВАЗДУХОПЛОВНИМ ПРИРЕДБАМА

Члан 1.

(Предмет)

Овим Правилником прописују се услови и начин припреме, организације и извођења ваздухопловних приредби за цивилне ваздухоплове, као и обавезе и одговорности организатора и руководиоца ваздухопловне приредбе.

Члан 2.

(Појмови)

Појмови који се употребљавају у овом Правилнику имају следеће значење:

- Ваздухопловна приредба:** било која активност летења која се изводи у циљу извођења егзибиције, такмичења или забаве на манифестацији која је отворена за јавност;
- Линија гледалишта:** предња ивица зоне која је намијењена за гледаоце и паркинга који је намијењен за приватна возила, односно ужад или бове које су намијењене за сидрење пловила којима публика има приступ током трајања ваздухопловне приредбе;
- Линија приредбе:** линија којом се одређује минимално растојање ваздухоплова од линије гледалишта;
- Организатор ваздухопловне приредбе:** физичко или правно лице, или спортска организација која организује ваздухопловну приредбу;
- Руководилац ваздухопловне приредбе:** лице које је одговорно ваздухопловној власти за безбједно спровођење ваздухопловне приредбе;
- Учесник:** пилот ваздухоплова или падобранац који учествује у дијелу ваздухопловне приредбе и поседује важећу дозволу пилота ваздухоплова или потврду о обучености и доказ о оспособљености за наступ на ваздухопловној приредби или доказ о заштићеном искуству;
- Гледалац:** особа која присуствује ваздухопловној приредби и задржава се у простору који је утврђен за публику;
- Доказ о оспособљености и искуству учесника за наступ на ваздухопловној приредби:** документ којим се утврђује оспособљеност учесника за активност коју планира извести на ваздухопловној приредби;
- Нивои способности за овлашћење на акробатским приредбама:** нивои способности су дефинисани од стране Међународне акробатске комисије (*CIVA - Comission Internationale de Voltige Aeriene*) Међународне ваздухопловне федерације (*FAI - Fédération Aéronautique Internationale*):
  - Стандард/спортска;
  - средња;
  - напредна (класа 2) и
  - без ограничења.
- Локални летови:** сваки путнички лет који полази, или долази на мјесто ваздухопловне приредбе, искључујући комерцијални ваздушни транспорт, за сопствено уживање или панорамске летове;
- Изложба ваздухоплова:** простор намијењен за паркирање ваздухоплова којем публика може приступити;